

Нов български университет
Департамент 'Когнитивна наука и психология'

ПРАВИЛА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ И ЦИТИРАНЕ НА ЛИТЕРАТУРНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Когато представяте или използвате чужди идеи/изследвания/теории, трябва да цитирате източника.
2. Не може да копирате каквато и да е част от литературен източник без изрично да посочите това (виж т.3):
 - а. Това правило важи независимо на какъв език е оригиналният източник (т.е. не може да превеждате и да копирате);
 - б. Не може да копирате/превеждате и да смените няколко думи или да размените местата им.
3. Ако използвате директно чужд текст (дори и това да е фраза):
 - а. Текстът трябва да е сложен в кавички;
 - б. Трябва да цитирате точната страница на публикацията (книга или статия);
 - в. Ако цитатът е над 40 думи, трябва да е отделен в отделен текстов блок;
 - д. Не можете да имате повече от 3-4 директни цитирания на 10 страници.
4. Ако използвате изкуствен интелект като част от метода на изследване (например за генериране на визуални или вербални стимули, провеждане на симулации, класифициране на информация или други):
 - а. трябва да цитирате използвания изкуствен интелект според правилата за цитиране на използван софтуер;
 - б. Трябва да опишете използването му в секцията Метод, а в Приложение да представите пълната последователност от заявки (prompts) и отговори, които са зададени и генерирани в конкретната сесия.
5. В списъка с използвана литература трябва да представите пълните библиографски данни за **всички** източници, посочени в работата. Обратното също е в сила – **не може** да има литературен източник, който **не е посочен** в текста.
 - а. Ако цитирате през друг източник (вторичен източник), в текста посочвате и двата източника, но в списъка с използвана литература –

само този, който е четен (вторичния източник).

6. Нарушаването на точки 1, 2, 3 и 4 се счита за плагиатство и опит за измама. В такива случаи:

б. Работата получава оценка слаб 2:

в. В зависимостта от степента на нарушението се прилагат различни административни санкции, предвидени в Наредбата за студентите в НБУ (раздел VIII).

ПРАВИЛА ЗА ЦИТИРАНЕ

- Книгите се цитират по следния начин: Автори (година). *Заглавие на книгата*. Издателство
- Статии се цитират по следния начин: Автори (година). Заглавие на статията. *Списание*, Брой на списанието, страници.
- Интернет страници се цитират: Автор (дата на публикуване). *Заглавие на материала*. Извлечено на дата от http://точен_адрес
- Софтуер, вкл. изкуствен интелект: Автор. (година на версията на модела). Име на модела (версия) [кратко описание]. http://точен_адрес
- Онлайн енциклопедия: Заглавие на статията (дата на създаване). *Енциклопедията*. Извлечено на дата от http://точен_адрес

Примери за цитиране в списъка с използвана литература

- Книга: Palmer, S. (1999). *Vision science: Photons to phenomenology*. Cambridge, MA: Bradford Books/MIT Press.
- статия в списание: Just, M., & Carpenter, P. (1976). Eye fixations and cognitive processes. *Cognitive Psychology*, 8, 441-449.
- Уеб-страница: Deming, D., & Dynarski, S. (2008). *The lengthening of childhood* (NBER Working Paper 14124). Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research. Извлечено на 21 юли 2008, от <http://www.nber.org/papers/w14124>
- Софтуер, вкл. изкуствен интелект: OpenAI. (2023). *ChatGPT* (Mar 14 version) [Large language model]. <https://chat.openai.com/chat>
- Статия в Уикипедия: Plagiarism. (2010, Юни 9). В *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. Извлечено на June 12, 2010, от <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Plagiarism&oldid=366971967>

Примери за цитиране в текста

- Според Palmer (1999) зрението е
- Just & Carpenter (1976) в своето изследване ...
- Рецепторите са два вида – колбички и пръчици (Palmer, 1999).
- Очните движения ни позволяват да получим информация за протичащите когнитивни процеси (Palmer, 1999; Just & Carpenter, 1976).
- За генериране на позитивни и негативни версии на неутралните стимули, контролирани по дължина и структура, е използван ChatGPT (OpenAI, 2023, за пълния списък на заявки и генерирани стимули виж Приложение 1).
- Когнитивното развитие преминава през няколко етапа (Виготски, 1930, цит. по Кенрик & Сиймън, 2001).

ПРАВИЛА ЗА ЦИТИРАНЕ НА ВТОРИЧНИ ИЗТОЧНИЦИ

Ако даден източник не е четен директно, а се цитира през друг източник (вторичен източник):

- В текста се цитират и двата източника;
- В списъка с използвана литература се цитира само този източник, който е четен (вторичен източник).

Примери за цитиране на вторични източници

В този пример сте прочели книга на Smith (2020), в която той цитира Piaget (1950).

- Цитиране в текста (цитират се и двата източника):
Piaget (1950, цит. по Smith, 2020) описва етапите на когнитивно развитие.
Когнитивното развитие преминава през няколко етапа (Piaget, 1950, цит. по Smith, 2020).
- Цитиране в списъка с използвана литература (включва се само вторичния източник): Smith, J. (2020). *Theories of Cognitive Development*. Academic Press.

! Оригиналният източник (Piaget, 1950) не се включва в библиографията (защото не сте го чели директно).